

บทที่ 4

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี ได้ทำการศึกษาโดยการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ทั้ง 2 พันธุ์ ในอำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งหมด 400 ราย และข้อมูลบางส่วนได้มาจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอและเจ้าหน้าที่สินเชื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธ.ก.ส.)การแสดงผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี แสดงโดยตาราง สามารถแบ่งข้อมูลออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี ประกอบด้วยตารางทั้งหมด 4 ตาราง ดังนี้

- ตารางที่ 1 แสดงจำนวนเกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด
- ตารางที่ 2 แสดงการถือครองกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี
- ตารางที่ 3 แสดงจำนวนการปลูกข้าวของเกษตรกรในระยะเวลา 1 ปี
- ตารางที่ 4 แสดงจำนวนเกษตรกรที่กู้เงินจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ

2. ตารางแสดงต้นทุนของการปลูกข้าวข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี ประกอบด้วยตารางทั้งหมด 13 ตาราง ดังนี้

- ตารางที่ 5 แสดงต้นทุนเฉลี่ยของค่าเช่าและค่าภาษีที่ดิน
- ตารางที่ 6 แสดงต้นทุนในการซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ
- ตารางที่ 7 แสดงค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ของการปลูกข้าวหอมมะลิ
- ตารางที่ 8 แสดงค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ของการปลูกข้าวสุพรรณบุรี
- ตารางที่ 9 แสดงต้นทุนค่าแรงงานในการเตรียมดินถึงหลังการเก็บเกี่ยวของข้าวหอมมะลิ
- ตารางที่ 10 แสดงต้นทุนค่าแรงงานในการเตรียมดินถึงหลังการเก็บเกี่ยวของข้าวสุพรรณบุรี
- ตารางที่ 11 แสดงค่าวัสดุต่างๆที่ใช้ในการปลูกข้าวหอมมะลิ
- ตารางที่ 12 แสดงค่าวัสดุต่างๆที่ใช้ในการปลูกข้าวสุพรรณบุรี
- ตารางที่ 13 แสดงค่าใช้จ่ายอื่นๆในการปลูกข้าวหอมมะลิ
- ตารางที่ 14 แสดงค่าใช้จ่ายอื่นๆในการปลูกข้าวสุพรรณบุรี
- ตารางที่ 15 แสดงต้นทุนรวมในการปลูกข้าวหอมมะลิ

ตารางที่ 16 แสดงต้นทุนรวมในการปลูกข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 17 แสดงต้นทุนรวมของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

3. ตารางแสดงผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี ประกอบด้วยตารางทั้งหมด 5 ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 18 แสดงปริมาณผลผลิตและผลตอบแทนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 19 แสดงผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่ของการปลูกข้าวหอมมะลิ

ตารางที่ 20 แสดงผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่ของการปลูกข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 21 แสดงสรุปผลตอบแทนเฉลี่ยของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 22 แสดงวิธีการจำหน่ายของข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

4. ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี ประกอบด้วยตารางทั้งหมด 6 ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 23 แสดงกระแสเงินสดเข้า(ออก)สุทธิในแต่ละปีของการปลูกข้าวหอมมะลิ

ตารางที่ 24 แสดงกระแสเงินสดเข้า(ออก)สุทธิในแต่ละปีของการปลูกข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 25 แสดงระยะเวลาคืนทุนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 26 แสดงมูลค่าปัจจุบันของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 27 แสดงอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 28 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

5. ตารางแสดงปัญหาจากการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี ประกอบด้วยตารางทั้งหมด 3 ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 29 แสดงปัญหาด้านการผลิตของข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 30 แสดงปัญหาด้านต้นทุนการผลิตของข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 31 แสดงปัญหาด้านการตลาดของข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนเกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูกที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด

รายการ	จำนวนเกษตรกร(คน)	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)
ข้าวหอมมะลิ	200	12,258
ข้าวสุพรรณบุรี	200	9,886
รวม	400	22,144

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิทั้ง 200 ราย มีพื้นที่รวมทั้งหมด 12,258 ไร่และเกษตรกรที่ปลูกข้าวสุพรรณบุรีจำนวน 200 ราย มีพื้นที่รวมทั้งหมด 9,886 ไร่

ตารางที่ 2 แสดงการถือครองกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

รายการ	การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน(ไร่)		รวม
	ตนเอง(ไร่)	เช่า(ไร่)	
เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ	9,473	2,785	12,258
เกษตรกรที่ปลูกข้าวสุพรรณบุรี	7,313	2,573	9,886
รวม	19,786	5,358	22,144

จากตารางที่ 2 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ที่ดินของตนเองมาปลูกข้าวและบางส่วนก็จะมีการเช่าเพื่อเพิ่มปริมาณพื้นที่ปลูก ทำให้สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตได้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนการปลูกข้าวของเกษตรกรในระยะเวลา 1 ปี

รายการ	จำนวนการปลูกข้าวใน 1 ปี (ครั้ง)			รวม (คน)
	0 - 1	2	มากกว่า 2	
เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ(คน)	0	200	0	200
เกษตรกรที่ปลูกข้าวสุพรรณบุรี(คน)	0	200	0	200
รวม	0	400	0	400

จากตารางที่ 3 พบว่าเกษตรกรทั้งหมดจะนิยมปลูกข้าวเพียง 2 ครั้งในหนึ่งปี คือการทำนาปีและการทำนาปรัง เท่านั้น

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนเกษตรกรที่กู้เงินจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ

รายการ	แหล่งเงินกู้				รวม
	ธ.ก.ส.	ธนาคารพาณิชย์	นายทุน	อื่นๆ	
เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิ(คน)	172	2	0	26	200
เกษตรกรที่ปลูกข้าวสุพรรณบุรี(คน)	186	3	1	10	200
รวม	358	5	1	36	400

จากตารางที่ 4 พบว่าเกษตรกรที่ปลูกส้มภายในทุกรายมีการกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ โดยเฉพาะเกษตรกรส่วนใหญ่จะนิยมกู้เงินจาก ธ.ก.ส. มากที่สุด

ต้นทุนในการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ในการคำนวณต้นทุนจากการปลูกข้าวทั้ง 2 สายพันธุ์นี้ได้แบ่งต้นทุนออกเป็น 2 ส่วนคือ ต้นทุนที่เป็นเงินสดและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดและได้นำข้อมูลที่ได้มาคิดเฉลี่ยเป็นรายปีคือการนำต้นทุนของการปลูกข้าวมาปีและนำปรังมาคิดเฉลี่ยเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณ ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี

การศึกษาต้นทุนของการปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย

1.1. ต้นทุนที่ดิน

การเริ่มลงทุนในการปลูกข้าวจำเป็นต้องมีการใช้พื้นที่ในการปลูก จากการศึกษาพบว่าโดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีที่ดินของตนเองและบางส่วนจะอาศัยการเช่าเพิ่มเติม ทำให้ไม่ต้องเสียต้นทุนในการลงทุนซื้อที่ดิน ดังนั้นการศึกษารายปีจึงมีการนำค่าเช่ามาคิดเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนคงที่เนื่องจากค่าเช่าจ่ายเป็นรายปีส่วนใหญ่เกษตรกรจะชำระเป็นเงินสด(ต้นทุนที่เป็นเงินสด) และบางส่วนจะชำระเป็นผลผลิตที่ได้ประมาณ 20-30 ถังต่อไร่ต่อปี (ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด) นอกจากค่าเช่าแล้วยังต้องมีค่าภาษีที่ดิน จากการสัมภาษณ์พบว่าเกษตรกรจะเสียภาษีที่ดินปีละ 5 บาทต่อไร่ เฉพาะในส่วนของที่นาเท่านั้นหมด

ตารางที่ 5 แสดงต้นทุนเฉลี่ยของค่าเช่าและค่าภาษีที่ดิน

หน่วย : บาท : ไร่ : ปี

รายการ	ข้าวหอมมะลิ			ข้าวสุพรรณบุรี		
	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนไม่เป็นเงินสด	รวม	ต้นทุนเงินสด	ต้นทุนไม่เป็นเงินสด	รวม
ค่าเช่า	950	1,022	1,972	850	811.40	1,661.40
ค่าภาษี	5	0	5	5	0	5
รวม	955	1,022	1,977	855	811.40	1,666.40

ตารางที่ 5 พบว่าต้นทุนเฉลี่ยของค่าเช่าและค่าภาษีที่ดินของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรีเท่ากับ 1,977 บาทและ 1,665.40 บาท ตามลำดับ

1.2. ต้นทุนในการซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์

การซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์จะมีอยู่หลายประเภทแต่ที่เกษตรกรจะต้องซื้อไว้ประจำมีอยู่ 4 รายการและจะซื้อเพียงจำนวนอย่างละ 1 รายการเท่านั้นและเป็นการซื้อโดยการใช้เงินสด ส่วนเครื่องจักรที่มีราคาแพงจะเป็นการเช่าพร้อมค่าแรงเป็นส่วนใหญ่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงต้นทุนในการซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆในปีเริ่มต้นลงทุนปลูกข้าว

หน่วย : บาท

รายการ	จำนวนที่ซื้อ	ราคา/หน่วย ¹⁶	รวม
1. รถไถเดินตามพร้อมอุปกรณ์	1	57,100	57,100
2. เครื่องสูบน้ำพร้อมอุปกรณ์	1	9,700	9,700
3. เครื่องพ่นยาพร้อมอุปกรณ์	1	4,500	4,500
4. จอบและเสียม	2	200	400
รวม	5	71,500	71,700

จากตารางที่ 6 พบว่าต้นทุนของเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆในการปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์จำนวน 5 ประเภท คือ รถไถเดินตามพร้อมอุปกรณ์ , เครื่องสูบน้ำพร้อมอุปกรณ์ , เครื่องพ่นยาพร้อมอุปกรณ์ และจอบและเสียม อย่างละ 1 หน่วย มีมูลค่าเท่ากับ 71,700 บาท

¹⁶ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, สาขาสกลนคร, "เอกสารแสดงราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ",

1.3. ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและอุปกรณ์

เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ(ตารางที่ 7)ที่ใช้ในการปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์ได้ใช้วิธีคิดค่าเสื่อมราคาตามวิธีอัตราเส้นตรง (Straight Line Method) โดยถือว่าสินทรัพย์ได้ใช้งานเท่ากันทุกปีและได้ประมาณอายุการใช้งานตามความเป็นจริงและถือว่าเมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งานแล้วเครื่องจักรและอุปกรณ์ดังกล่าวจะไม่นำมาใช้งานและจำหน่ายไม่ได้¹⁷

ตารางที่ 7 แสดงค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ของการปลูกข้าวหอมมะลิ(จำนวน 12,258 ไร่)

หน่วย : บาท

รายการ	จำนวนที่ ซื้อ	ราคา	รวม	อายุการ ใช้งาน ¹⁸	ค่าเสื่อม ราคาต่อปี	ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ย ต่อไร่ต่อปี
1. รถไถเดินตามพร้อมอุปกรณ์	1	57,100	57,100	5	11,420	186.32
2. เครื่องสูบน้ำพร้อมอุปกรณ์	1	9,700	9,700	5	1,940	31.65
3. เครื่องพ่นยาพร้อมอุปกรณ์	1	4,500	4,500	5	900	14.68
4. จอบและเสียม	2	200	400	5	80	1.30
รวม	5	71,500	71,700		14,340	233.95

ตารางที่ 7 แสดงค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆของการปลูกข้าวหอมมะลิ โดยมีอายุการใช้งาน 5 ปี เท่ากันหมดพบว่าค่าเสื่อมราคาต่อปีรวมเท่ากับ 14,340 บาทและค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีเท่ากับ 233.95 บาท

ตารางที่ 8 แสดงค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ของการปลูกข้าวสุพรรณบุรี(จำนวน 9,886 ไร่)

หน่วย : บาท

รายการ	จำนวนที่ ซื้อ	ราคา	รวม	อายุการ ใช้งาน	ค่าเสื่อม ราคาต่อปี	ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ย ต่อไร่ต่อปี
1. รถไถเดินตามพร้อมอุปกรณ์	1	57,100	57,100	5	11,420	231.03
2. เครื่องสูบน้ำพร้อมอุปกรณ์	1	9,700	9,700	5	1,940	39.24
3. เครื่องพ่นยาพร้อมอุปกรณ์	1	4,500	4,500	5	900	18.20
4. จอบและเสียม	2	200	400	5	80	1.61
รวม	5	71,500	71,700		14,340	290.08

¹⁷ เมธากุล เกียรติกระจาง. ทัศนศึกษาวิจัย. กรุงเทพฯ. 2534: หน้า 58

¹⁸ สุพจน์ วงศ์ดี. "การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงไก่กระตังแบบโรงเรือนปิด จ.เชียงใหม่" (การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2544 , หน้า 32

ตารางที่ 8 แสดงค่าเสื่อมราคาของเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆของการปลูกข้าวสุพรรณบุรี โดยมีอายุการใช้งาน 5 ปี เท่ากันหมดพบว่าค่าเสื่อมราคาต่อปีรวมเท่ากับ 14,340 บาทและค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีเท่ากับ 290.08 บาท

2. ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย

2.1. ค่าแรงเตรียมดินถึงหลังการเก็บเกี่ยว

ค่าแรงจะเป็นค่าแรงที่มีการจ้างบางส่วนเพื่อใช้ในการเตรียมดิน, การปลูก, การดูแลรักษา, การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว และอีกส่วนเป็นการทำกันเองในครอบครัวและการช่วยกันของเพื่อนบ้าน(ลงแขก) ซึ่งเป็นต้นทุนค่าแรงที่ไม่เป็นเงินสดด้วย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- การเตรียมดิน – การจ้างแรงงานส่วนใหญ่จะเป็นการไถดินและปรับหน้าดิน
- การปลูก – เป็นการจ้างแรงงานในการหว่านเมล็ดพันธุ์
- การดูแลรักษา – เป็นการจ้างแรงงานในการฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชและโรค
- การเก็บเกี่ยว – จะเป็นการจ้างรถเกี่ยวข้าวและค่าขนข้าว
- ค่าใช้จ่ายหลังการเก็บเกี่ยว – เกษตรกรมีการเก็บข้าวบางส่วนเพื่อเป็นเมล็ดพันธุ์สำหรับการทำนาครั้งต่อไปนอกนั้นจะเป็นการขายทันทีหลังเก็บเกี่ยวเนื่องจากเกษตรกรไม่มีที่ตากและเก็บข้าว จึงมีค่าใช้จ่ายในการขนข้าวไปขาย

เนื่องจากการจ้างแรงงานจากแรงงานท้องถิ่น จะไม่คำนวณตามค่าแรงขั้นต่ำแต่จะกำหนดให้ค่าแรงเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี¹⁹ ตามตารางที่ 9

¹⁹ เรื่องเดียวกัน

ตารางที่ 9 แสดงต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ยในการเตรียมดินถึงหลังการเก็บเกี่ยวของข้าวหอมมะลิ

หน่วย : บาท :ไร่ :ปี

รายการ	ต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ย ที่ไม่คิดเป็นเงินสด	ต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ยที่คิดเป็นเงินสด				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
การเตรียมดิน	60.10	340	374	411.30	452.54	497.79
การปลูก	74.84	30	33	36.50	39.93	43.94
การดูแลรักษา	17.90	23.16	25.48	28.02	30.83	33.90
การเก็บเกี่ยว	34.46	800	880	968	1,064.80	1,171.28
ค่าใช้จ่ายหลัง การเก็บเกี่ยว	11.26	320	352	387.10	425.92	468.51
รวม	198.56	1,513.16	1,664.48	1,830.92	2,014.02	2,215.42

ตารางที่ 9 แสดงถึงต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ยของข้าวหอมมะลิทั้งในส่วนของต้นทุนที่เป็นเงินสดมีค่าเท่ากับ 198.56 บาทและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดตั้งแต่ปีที่ 1 - 5 เท่ากับ 1,513.16 - 2,215.42 บาท

ตารางที่ 10 แสดงต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ยในการเตรียมดินถึงหลังการเก็บเกี่ยวของข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท :ไร่ :ปี

รายการ	ต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ย ที่ไม่คิดเป็นเงินสด	ต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ยที่คิดเป็นเงินสด				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
การเตรียมดิน	73.20	340.00	374.00	411.40	452.54	497.79
การปลูก	65.00	30.00	33.00	36.30	39.93	43.93
การดูแลรักษา	10.64	12.50	13.75	15.13	16.64	18.30
การเก็บเกี่ยว	31.74	800.00	880.00	968.00	1,064.80	1,171.28
ค่าใช้จ่ายหลัง การเก็บเกี่ยว	8.46	320.00	352.00	387.20	425.92	468.51
รวม	189.04	1,502.50	1,652.75	1,818.03	1,999.83	2,199.81

ตารางที่ 10 แสดงถึงต้นทุนค่าแรงงานเฉลี่ยของข้าวสุพรรณบุรีทั้งในส่วนของต้นทุนที่เป็นเงินสดมีค่าเท่ากับ 189.04 บาทและต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดตั้งแต่ปีที่ 1 - 5 เท่ากับ 1,502.50 - 2,199.81 บาท

2.2. ค่าวัสดุ ประกอบด้วย

- เมล็ดพันธุ์ – เกษตรกรจะมีการเก็บเมล็ดพันธุ์จากการทำนาครั้งที่แล้ว(ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด) และส่วนหนึ่งจะซื้อเมล็ดพันธุ์จากทางพ่อค้าหรือทางเกษตรอำเภอ เพื่อนำมาผสมกันก่อนที่จะปลูกข้าวเนื่องจากราคาของเมล็ดพันธุ์ที่ซื้อค่อนข้างจะคงที่มีการขึ้นลงน้อยจึงกำหนดให้ต้นทุนของเมล็ดพันธุ์คงที่ตลอด 5 ปี²⁰
 - ค่าปุ๋ยเคมี – เกษตรกรจะใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียวในการปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์จะไม่มีการใช้คอกสำหรับสูตรที่ใช้จะใช้ปุ๋ยยูเรียผสมกับปุ๋ยสูตร 16-20-0 ในอัตราส่วน 1: 1 ต่อไร่ และจะซื้อเป็นเงินสดเป็นส่วนใหญ่ โดยการดูจาก ธ.ก.ส. ทั้งหมดและราคาของปุ๋ยเคมีมีการขึ้นทุกปีแต่จะขึ้นทีละน้อย ดังนั้นจึงให้อัตรการเพิ่มขึ้นของต้นทุนปุ๋ยเคมีทั้ง 2 ชนิดเป็น ร้อยละ 5 ต่อปี
 - ค่ายาปราบศัตรูพืช – เกษตรกรจะมีการใช้หลายประเภทแล้วแต่ว่าในการทำนาแต่ละครั้งจะมีการระบาดของโรคและแมลงชนิดใด ส่วนใหญ่ราคาของยาปราบศัตรูพืชและแมลงจะค่อนข้างคงที่มีการเปลี่ยนแปลงของราคาไม่มาก ดังนั้นจึงให้ต้นทุนของยาปราบศัตรูพืช คงที่ตลอด 5 ปี
 - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง – เกษตรกรจะซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นถึง 200 ลิตรจากพ่อค้าเป็นเงินสดและราคามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นในการคำนวณจึงกำหนดให้อัตรการเพิ่มขึ้นของต้นทุนน้ำมันเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี
 - ค่าวัสดุอื่นๆ – เช่น ค่าน้ำมันหล่อลื่นเครื่องจักรและค่าเชือกหรือค่าฟาง เป็นต้น ดังนั้นในการคำนวณจึงกำหนดคงที่²¹
- ดังนั้นต้นทุนผันแปรทั้งหมดของข้าวทั้ง 2 พันธุ์จะแสดงในตารางที่ 11 และตารางที่ 12

²⁰ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอขามเฒ่าบุรี

²¹ อารีย์ เชื้อเมืองพาน . “ความเป็นไปได้เชิงเศรษฐศาสตร์ในการขยายการผลิตข้าวหอมมะลิ” (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ,2536 ,หน้า 27

ตารางที่ 11 แสดงค่าวัสดุต่างๆที่ใช้ในการปลูกข้าวหอมมะลิ

หน่วย : บาท :ไร่ :ปี

รายการ	ต้นทุนวัสดุเฉลี่ยที่ ไม่คิดเป็นเงินสด	ต้นทุนค่าวัสดุเฉลี่ยที่คิดเป็นเงินสด				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ค่าเมล็ดพันธุ์	1,295.00	555.13	555.13	555.13	555.13	555.13
ค่าปุ๋ยเคมี	0	1,316.01	1,381.80	1,450.89	1,523.43	1,599.61
ค่ายาปราบศัตรูพืช	0	575.08	603.83	634.03	665.73	699.01
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	0	384.41	403.63	423.81	445.00	467.25
ค่าอุปกรณ์การ เกษตรและวัสดุอื่นๆ	0	19.16	19.16	19.16	19.16	19.16
รวม	1,295.00	2,849.79	2,963.55	3,083.02	3,208.45	3,340.16

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าค่าวัสดุในการปลูกข้าวหอมมะลิที่ไม่เป็นเงินสดมีค่าเท่ากับ 1,295.80 บาท และค่าวัสดุที่เป็นเงินสดในปีที่ 1 ถึง 5 จะมีค่าตั้งแต่ 2,849.79 ถึง 3,340.16 บาท

ตารางที่ 12 แสดงค่าวัสดุต่างๆที่ใช้ในการปลูกข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท :ไร่ :ปี

รายการ	ต้นทุนค่าวัสดุเฉลี่ยที่ ไม่คิดเป็นเงินสด	ต้นทุนค่าวัสดุเฉลี่ยที่คิดเป็นเงินสด				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ค่าเมล็ดพันธุ์	810.68	288.70	288.70	288.70	288.70	288.70
ค่าปุ๋ยเคมี	0	1,284.23	1,348.44	1,415.86	1,486.66	1,560.99
ค่ายาปราบศัตรูพืช	0	358.48	376.40	395.22	414.99	435.73
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	0	295.70	310.49	326.02	342.30	359.43
ค่าอุปกรณ์การ เกษตรและวัสดุอื่นๆ	0	21.42	21.42	21.42	21.42	21.42
รวม	810.68	2,248.53	2,345.45	2,447.22	2,554.07	2,666.27

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าค่าวัสดุในการปลูกข้าวสุพรรณบุรี ที่ไม่เป็นเงินสดมีค่าเท่ากับ 810.68 บาท และค่าวัสดุที่เป็นเงินสดในปีที่ 1 ถึง 5 จะมีค่าตั้งแต่ 2,248.53 ถึง 2,666.27 บาท

2.3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ประกอบด้วย

- ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์ - ซึ่งจากการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์นั้นย่อมมีการสึกหรอหรือชำรุดเกิดขึ้นจากเสียหายเล็กน้อยหรือเสียหายมากแล้วแต่การใช้งานและการดูแลรักษา ดังนั้นจำนวนเงินในการซ่อมแต่ละครั้งจะไม่เท่ากันและไม่แน่นอน ทำให้การคำนวณต้นทุนในการซ่อมแซมเครื่องจักรจึงใช้วิธีการถัวเฉลี่ยและกำหนดให้คงที่ตลอด 5 ปี²²
- ค่าดอกเบี้ย - ก็เช่นเดียวกันเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นการกู้จาก ธ.ก.ส. นอกจากนั้นจะกู้จากนายทุน ทำให้การคิดต้นทุนของดอกเบี้ยจึงใช้แบบถัวเฉลี่ยและกำหนดให้คงที่ตลอด 5 ปี²³

ตารางที่ 13 แสดงค่าใช้จ่ายอื่นๆในการปลูกข้าวหอมมะลิ

หน่วย : บาท : ไร่ : ปี

รายการ	ต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่นๆเฉลี่ยที่ไม่คิดเป็นเงินสด	ต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่นๆเฉลี่ยที่คิดเป็นเงินสด				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	0	15.62	15.62	15.62	15.62	15.62
ค่าดอกเบี้ย	0	84.72	84.72	84.72	84.72	84.72
รวม	0	100.34	100.34	100.34	100.34	100.34

จากตารางที่ 13 พบว่าค่าใช้จ่ายอื่นๆในการปลูกข้าวหอมมะลิตotal มีค่าคงที่ตลอด 5 ปี ที่ 100.34 บาทต่อไร่ต่อปี

²² เรื่องเดียวกัน

²³ เรื่องเดียวกัน

ตารางที่ 14 แสดงค่าใช้จ่ายอื่นๆในการปลูกข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท : ไร่ : ปี

รายการ	ต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เฉลี่ยไม่คิดเป็นเงิน สด	ต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่นๆเฉลี่ยที่คิดเป็นเงินสด				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	0	10.48	10.48	10.48	10.48	10.48
ค่าดอกเบี้ย	0	60.98	60.98	60.98	60.98	60.98
รวม	0	71.46	71.46	71.46	71.46	71.46

จากตารางที่ 14 พบว่าค่าใช้จ่ายอื่นๆในการปลูกข้าวสุพรรณบุรีมีค่าคงที่ตลอด 5 ปี ที่ 71.46 บาทต่อไร่ต่อปี

ดังนั้นจากข้อมูลต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรข้างต้นนำมารวมกันเพื่อหาต้นทุนรวมในการปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์ได้ดังนี้

ตารางที่ 15 แสดงต้นทุนรวมในการปลูกข้าวหอมมะลิ

หน่วย : บาท : ไร่ : ปี

รายการ	ต้นทุนที่ไม่ คิดเป็นเงินสด	ต้นทุนที่คิดเป็นเงินสด					
		ปีที่ 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ต้นทุนคงที่							
ต้นทุนในการซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ	-	71,700	0	0	0	0	0
ค่าภาษีที่ดิน	-	-	5	5	5	5	5
ค่าเช่าที่ดิน	1,022	-	955	955	955	955	955
ค่าเสื่อมราคา	-	-	233.95	233.95	233.95	233.95	233.95
รวมต้นทุนคงที่	1,022	71,700	1,193.95	1,193.95	1,193.95	1,193.95	1,193.95
ต้นทุนผันแปร							
ค่าแรงงานเตรียมดินถึงหลังการเก็บเกี่ยว	198.56	-	1,513.16	1,664.48	1,830.92	2,014.02	2,215.42
ค่าวัสดุ	1,295.00	-	2,849.79	2,963.55	3,083.02	3,208.45	3,340.16
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	-	-	100.34	100.34	100.34	100.34	100.34
รวมต้นทุนผันแปร	1,493.56	-	4,463.29	4,728.37	5,014.28	5,322.81	5,655.92
รวมต้นทุนทั้งหมด	2,515.56	71,700	5,657.24	5,922.32	6,208.23	6,516.76	6,849.87

จากตารางที่ 15 พบว่าต้นทุนรวมของการปลูกข้าวหอมมะลิที่ไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 2,515.56 บาท และเงินลงทุนในปีที่ 0 มีจำนวนเงิน 71,700 บาท และต้นทุนที่เป็นเงินสดในปีที่ 1-5 มีค่าตั้งแต่ 5,657.24 บาท ถึง 6,849.87 บาท

ตารางที่ 16 แสดงต้นทุนรวมในการปลูกข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท : ไร่ : ปี

รายการ	ต้นทุนที่ไม่ คิดเป็นเงินสด	ต้นทุนที่คิดเป็นเงินสด					
		ปีที่ 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ต้นทุนคงที่							
ต้นทุนในการซื้อเครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ	-	71,700	0	0	0	0	0
ค่าภาษีที่ดิน	-	-	5	5	5	5	5
ค่าเช่าที่ดิน	811.40	-	850	850	850	850	850
ค่าเสื่อมราคา	-	-	290.08	290.08	290.08	290.08	290.08
รวมต้นทุนคงที่	811.40	71,700	1,145.08	1,145.08	1,145.08	1,145.08	1,145.08
ต้นทุนผันแปร							
ค่าแรงงานเตรียมดิน ถึงหลังการเก็บเกี่ยว	189.04	-	1,502.50	1,652.75	1,818.03	1,999.83	2,199.81
ค่าวัสดุ	810.68	-	2,248.53	2,345.45	2,447.22	2,554.07	2,666.27
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	-	-	71.46	71.46	71.46	71.46	71.46
รวมต้นทุนผันแปร	999.72	-	3,822.49	4,069.66	4,336.71	4,625.36	4,937.54
รวมต้นทุนทั้งหมด	1,811.12	71,700	4,967.57	5,214.74	5,481.79	5,770.44	6,082.62

จากตารางที่ 16 พบว่าต้นทุนรวมของการปลูกข้าวสุพรรณบุรีที่ไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 1,811.12 บาท และเงินลงทุนในปีที่ 0 มีจำนวนเงิน 71,700 บาท และต้นทุนที่เป็นเงินสดในปีที่ 1-5 มีค่าตั้งแต่ 4,967.57 บาท ถึง 6,082.62 บาท

ตารางที่ 17 แสดงต้นทุนรวมของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท : ไร่

รายการ	ต้นทุนที่เป็นเงินสด													
	ปีที่ 0		ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		ปีที่ 4		ปีที่ 5			
	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี		
ต้นทุนคงที่														
ต้นทุนในการซื้อเครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ	0.00	71,700.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ค่าภาษีที่ดิน	0.00	0.00	0.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00
ค่าเช่าที่ดิน	1,022.00	0.00	0.00	850.00	850.00	850.00	850.00	850.00	850.00	850.00	850.00	850.00	850.00	850.00
ค่าเสื่อมราคา	0.00	0.00	0.00	233.95	290.08	233.95	290.08	233.95	290.08	233.95	290.08	233.95	290.08	290.08
รวมต้นทุนคงที่	1,022.00	71,700.00	0.00	1,193.95	1,145.08	1,193.95	1,145.08	1,193.95	1,145.08	1,193.95	1,193.95	1,193.95	1,145.08	1,145.08
ค่าแรงงานเตรียมดินถึงหลัง เก็บเกี่ยว	198.56	0.00	0.00	1,513.16	1,502.50	1,664.48	1,652.75	1,830.92	1,818.03	2,014.02	1,999.83	2,215.42	2,199.81	2,199.81
ค่าวัสดุ	1,295.00	810.68	0.00	2,849.79	2,248.53	2,963.55	2,345.45	3,083.02	2,447.22	3,208.45	2,554.07	3,340.16	2,666.27	2,666.27
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	0.00	0.00	0.00	100.34	71.46	100.34	71.46	100.34	71.46	100.34	71.46	100.34	71.46	71.46
รวมต้นทุนผันแปร	1,493.56	999.72	0.00	4,463.29	3,822.49	4,728.37	4,069.66	5,014.28	4,336.71	5,322.81	4,625.36	5,655.92	4,937.54	4,937.54
รวมต้นทุนทั้งหมด	2,515.56	71,700.00	1,811.12	5,657.24	4,967.57	5,922.32	5,214.74	6,208.23	5,481.79	6,516.76	5,770.44	6,849.87	6,082.62	6,082.62

จากตารางที่ 14 พบว่าต้นทุนของข้าวหอมมะลิทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดมีค่ามากกว่าต้นทุนของข้าวสุพรรณบุรีเนื่องจาก ต้นทุนค่าแรงแและต้นทุนอื่นๆสูงกว่าข้าวสุพรรณบุรี

ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรีได้มาจากการจำหน่ายข้าวเปลือกของเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรจะขายข้าวทันทีที่เก็บเกี่ยวเนื่องจากไม่มีที่เก็บส่วนหนึ่งก็จะเก็บไว้ทำเมล็ดพันธุ์ ทำให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ไม่เป็นไปตามราคาตลาดหรือราคาจำหน่ายเนื่องจากมีปัญหาในเรื่องความชื้น สิ่งเจือปนและการกดราคาจากท่าข้าวหรือพ่อค้าคนกลาง จากการสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่าราคาในแต่ละครั้งจะไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับราคาตลาดในขณะนั้นและเวลาที่ขายว่าเป็นช่วงไหนเช่นถ้าเป็นช่วงเก็บเกี่ยวข้าวก่อนคนอื่นๆ ก็จะได้ราคาดีหรือช่วงปลายของฤดูเก็บเกี่ยวก็เช่นกันของแต่ละปี

1. ปริมาณของข้าว – ส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีปริมาณข้าวขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่ปลูก ส่วนผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างจะใกล้เคียงกัน เช่น ข้าวหอมมะลิมีผลผลิตต่อไร่ต่อปี ประมาณ 800 – 1,100 กิโลกรัมและข้าวสุพรรณบุรีจะมีประมาณ 1,400 – 1,600 กิโลกรัม ปริมาณผลผลิตที่นำมาใช้ในการคำนวณเป็นปริมาณผลผลิตที่ได้จากเกษตรกรแต่ละรายและนำมาเฉลี่ยกันโดยคิดเป็นกิโลกรัมต่อไร่ต่อปี จึงกำหนดให้ปริมาณผลผลิตของข้าวจะคงที่ตลอด 5 ปีที่คำนวณ²⁴

2. ราคา – ราคาที่นำมาใช้ในการคำนวณก็จะเป็นราคาที่ปัจจุบันเกษตรกรขายได้ในแต่ละครั้งที่ทำการปลูกข้าว โดยราคาของข้าวหอมมะลิจะอยู่ระหว่าง 4,000 – 4,800 บาท ต่อเกวียน(1,000 กิโลกรัม) ส่วนข้าวสุพรรณจะมีราคาถูกกว่าจะอยู่ระหว่าง 3,000 – 3,500 บาทต่อเกวียน ทำให้ราคาที่ใช้ในการคำนวณก็จะเป็นราคาเฉลี่ยของเกษตรกรทั้งหมดและกำหนดให้ราคาคงที่ตลอด 5 ปีที่คำนวณเนื่องจากราคามีการขึ้นลงตลอดเวลาทำให้ง่ายต่อการคำนวณจึงกำหนดอัตราค่าเพิ่มขึ้นราคาเท่ากับศูนย์²⁵

²⁴ เรื่องเดียวกัน

²⁵ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกษตรกรอำเภอขามเฒ่าสุพรรณบุรี

ตารางที่ 18 แสดงปริมาณผลผลิตและรายได้ของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ปีที่	ข้าวหอมมะลิ		ข้าวสุพรรณบุรี	
	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	รายได้เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	รายได้เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)
1	920	9,660	1,480	12,002.80
2	920	9,660	1,480	12,002.80
3	920	9,660	1,480	12,002.80
4	920	9,660	1,480	12,002.80
5	920	9,660	1,480	12,002.80

จากตารางที่ 18 พบว่าในข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรีมีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้คงที่ตลอด 5 ปี โดยข้าวสุพรรณบุรีจะค่ามากกว่า

จากข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนเฉลี่ยและผลตอบแทนเฉลี่ยจากการปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาเปรียบเทียบหาผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี โดยแยกตามพันธุ์ข้าวได้ดังนี้

ตารางที่ 19 แสดงผลตอบแทนเฉลี่ยของการปลูกข้าวหอมมะลิ

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
1. รายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	9,660	9,660	9,660	9,660	9,660
2. ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี (เฉพาะเงินสด)	5,657.24	5,922.32	6,208.23	6,516.76	6,849.87
3. ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี (เฉพาะไม่เป็นเงินสด)***	2,515.56	2,515.56	2,515.56	2,515.56	2,515.56
4. ต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	8,172.80	8,437.88	8,723.79	9,032.32	9,365.43
5. กำไร (ขาดทุน) รวมเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	1,487.20	1,222.12	936.21	627.68	294.57
6. กำไร (ขาดทุน) เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี (เฉพาะเงินสด)	4,002.76	3,737.68	3,451.77	3,143.24	2,810.13

*** กำหนดให้ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดมีค่าคงที่ตลอด 5 ปี²⁶

²⁶ อริย์ เชื้อเมืองพาน . “ความเป็นไปได้เชิงเศรษฐศาสตร์ในการขยายการผลิตข้าวหอมมะลิ” (การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ,2536 ,หน้า 27

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าผลกำไร(ขาดทุน)เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีของข้าวหอมมะลิ มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากต้นทุนรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยที่รายได้ยังคงที่เท่ากับ 9,600 บาท

ตารางที่ 20 แสดงผลตอบแทนเฉลี่ยของการปลูกข้าวสุพรรณบุรี

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
1. รายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	12,002.80	12,002.80	12,002.80	12,002.80	12,002.80
2. ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี(เฉพาะเงินสด)	4,967.57	5,214.74	5,481.79	5,770.44	6,082.62
3. ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี (เฉพาะไม่เป็นเงินสด)***	1,811.12	1,811.12	1,811.12	1,811.12	1,811.12
4. ต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	6,778.69	7,025.86	7,292.91	7,581.56	7,893.74
5. กำไร(ขาดทุน) รวมเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	5,224.11	4,976.94	4,709.89	4,421.24	4,109.06
6. กำไร(ขาดทุน)เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี (เฉพาะเงินสด)	7,035.23	6,788.06	6,521.01	6,232.36	5,920.18

*** กำหนดให้ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดมีค่าคงที่ตลอด 5 ปี

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่าผลกำไร(ขาดทุน)เฉลี่ยต่อไร่ต่อปีของข้าวสุพรรณบุรี มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากต้นทุนรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยที่รายได้ยังคงที่เท่ากับ 12,002.80 บาท

ตารางที่ 21 แสดงสรุปผลตอบแทนเฉลี่ยของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท /ไร่

รายการ	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		ปีที่ 4		ปีที่ 5	
	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี
รายได้เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	9,660.00	12,002.80	9,660.00	12,002.80	9,660.00	12,002.80	9,660.00	12,002.80	9,660.00	12,002.80
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี(เงินสด)	5,657.24	4,967.57	5,922.32	5,214.74	6,208.23	5,481.79	6,516.76	5,770.44	6,849.87	6,082.62
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี(ไม่เป็นเงินสด)	2,515.56	1,811.12	2,515.56	1,811.12	2,515.56	1,811.12	2,515.56	1,811.12	2,515.56	1,811.12
ต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	8,172.80	6,778.69	8,437.88	7,025.86	8,723.79	7,292.91	9,032.32	7,581.56	9,365.43	7,893.74
กำไร(ขาดทุน)รวมเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี	1,487.20	5,224.11	1,222.12	4,976.94	936.21	4,709.89	627.68	4,421.24	294.57	4,109.06
กำไร(ขาดทุน)เฉลี่ยต่อไร่ต่อปี(เงินสด)	4,002.76	7,035.23	3,737.68	6,788.06	3,451.77	6,521.01	3,143.24	6,232.36	2,810.13	5,920.18

จากตารางที่ 18 พบว่าผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่ของข้าวสุพรรณบุรีสูงกว่าข้าวหอมมะลิ เนื่องจากผลผลิตที่ได้ของข้าวสุพรรณบุรีสูงกว่าข้าวหอมมะลิค่อนข้างมาก

ตารางที่ 22 แสดงวิธีการจำหน่ายข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ข้าวหอมมะลิ		ข้าวสุพรรณบุรี	
วิธีการจำหน่าย	ร้อยละ	วิธีการจำหน่าย	ร้อยละ
1. ทำข้าว	55.24	1. ทำข้าว	71.45
2. พ่อค้าคนกลาง	37.58	2. พ่อค้าคนกลาง	23.87
3. จำนำกับรัฐบาล	7.18	3. จำนำกับรัฐบาล	4.68
รวม	100		100

จากตารางที่ 22 พบว่าเกษตรกรที่ปลูกข้าวทั้งสองพันธุ์จะนำข้าวไปขายให้กับทำข้าวของเอกชนมากที่สุดเนื่องจากได้ราคาที่สูงกว่าการขายให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อถึงนาและไม่นิยมไปจำนำกับทางรัฐบาลเนื่องจากปัญหาการรับเงินที่ช้ามากและคุณภาพของข้าวไม่เข้าเกณฑ์ที่จะจำนำได้

การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

การลงทุนปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์เป็นการปลูกพืชระยะสั้นที่ให้ผลผลิตเร็ว คือ เป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนประมาณ 2 ครั้งต่อปี ดังนั้นการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการเปรียบเทียบผลตอบแทนของการปลูกข้าวในการศึกษานี้จึงคิดต่อปีทั้งหมดและได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทนทั้งหมด 3 วิธีด้วยกัน คือ

1. วิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period Method : PB)
2. วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value Method : NPV)
3. วิธีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment: ROI)

ระยะเวลาที่ใช้ในการพยากรณ์ เท่ากับ 5 ปี โดยอ้างอิงจากระยะเวลาในการกู่ระยะยาวในการซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการปลูกข้าวของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

การคำนวณหากระแสเงินสดจากการลงทุนปลูกข้าวทั้ง 2 พันธุ์ ทั้ง 3 วิธี ต้องอาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. จำนวนเงินสดที่ลงทุนระยะแรก หมายถึง เป็นจำนวนเงินลงทุนในปีที่ 0 เพื่อใช้ในการซื้อสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดินและเครื่องจักรต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นกระแสเงินสดออก(Cash Outflow) และในที่นี้จะใช้ข้อมูลจากต้นทุนคงที่เฉพาะที่เป็นเงินสด
2. จำนวนเงินสดที่จ่ายเพื่อการทำการปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวข้าว หมายถึง จำนวนเงินลงทุนในปีที่ 1 – 5 เพื่อใช้ในการจ่ายค่าแรงงาน ค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เป็นเงินสด

3. จำนวนเงินสดที่เกษตรกรได้รับจากการลงทุน ได้แก่ เงินสดที่ได้รับจากการปลูกข้าวในปีที่ 1- 5 ที่เกิดจากการลงทุน ซึ่งถือว่าเป็นกระแสเงินสดเข้า (Cash Inflow)

$$\text{กระแสเงินสดเข้า} = \text{กำไร(ขาดทุน)} + \text{ค่าเสื่อมราคา}^{27}$$

จากข้อมูลข้างต้นสามารถนำมาหากระแสเงินสดเข้าและออกสุทธิ

ตารางที่ 23 แสดงกระแสเงินสดเข้า(ออก)สุทธิในแต่ละปีของการปลูกข้าวหอมมะลิ

หน่วย : บาท : ไร่ : ปี

ปีที่	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	ค่าเสื่อมราคา เครื่องจักร และอุปกรณ์	กระแสเงิน สดเข้า	กระแสเงินสด ออก	กระแสเงินสด เข้า(ออก)สุทธิ	กระแสเงินสด สะสม
(1)	(2)	(3) = (1+2)	(4)	(5) = (3-4)		
0				71,700.00	-71,700.00	-71,700.00
1	4,002.76	14,340.00	18,342.76		18,342.76	-53,357.24
2	3,737.68	14,340.00	18,077.68		18,077.68	-35,279.56
3	3,451.77	14,340.00	17,791.77		17,791.77	-17,487.79
4	3,143.24	14,340.00	17,483.24		17,483.24	-4.55
5	2,810.13	14,340.00	17,150.13		17,150.13	17,145.58

จากตารางที่ 23 พบว่ากระแสเงินสดสุทธิของข้าวหอมมะลิในปีที่ 0 มีค่าเป็นลบ
ในปีที่ 1 – 5 ค่าเป็น บวก และมีแนวโน้มลดลง

²⁷ สุพจน์ วงศ์ดี . “การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงไก่กระตังแบบโรงเรือนปิด จ.ม.เชียงใหม่” (การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ,2544 , หน้า 58

ตารางที่ 24 แสดงกระแสเงินสดเข้า(ออก)สุทธิในแต่ละปีของการปลูกข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท : ไร่ : ปี

ปีที่	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	ค่าเสื่อมราคา เครื่องจักร และอุปกรณ์	กระแสเงินสด เข้า	กระแสเงินสด ออก	กระแสเงินสด เข้า(ออก)สุทธิ	กระแสเงินสด สะสม
	(1)	(2)	(3) = (1+2)	(4)	(5) = (3-4)	
0	0.00	0.00	0.00	71,700.00	-71,700.00	-71,700.00
1	7,035.23	14,340.00	21,375.23	0.00	21,375.23	-50,324.77
2	6,788.06	14,340.00	21,128.06	0.00	21,128.06	-29,196.71
3	6,521.01	14,340.00	20,861.01	0.00	20,861.01	-8,335.70
4	6,232.36	14,340.00	20,572.36	0.00	20,572.36	12,236.66
5	5,920.18	14,340.00	20,260.18	0.00	20,260.18	32,496.84

จากตารางที่ 24 พบว่ากระแสเงินสดสุทธิของข้าวสุพรรณบุรีในปีที่ 0 มีค่าเป็นลบ
ในปีที่ 1 - 5 ค่าเป็น บวก และมีแนวโน้มลดลง

การวิเคราะห์ผลตอบแทน

ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรีมี 3 วิธี ดังนี้

1. วิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period Method : PB)

กรณีกระแสเงินสดในแต่ละปีไม่เท่ากันการคำนวณระยะเวลาคืนทุน โดยการรวมกระแสเงินสดเข้าของแต่ละปีตามลำดับ จนกระทั่งจำนวนเงินของกระแสเงินสดเข้าเท่ากับเงินสดออก ตารางที่ 25 แสดงระยะเวลาคืนทุนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท

รายการ	ข้าวหอมมะลิ		ข้าวสุพรรณบุรี	
	กระแสเงินสดออก	กระแสเงินสดเข้า	กระแสเงินสดออก	กระแสเงินสดเข้า
เงินลงทุน				
กระแสเงินสดปีที่ 0	-71,700.00		-71,700.00	
กระแสเงินสดปีที่ 1		18,342.76		21,375.23
กระแสเงินสดปีที่ 2		18,077.68		21,128.06
กระแสเงินสดปีที่ 3		17,791.77		20,861.01
กระแสเงินสดปีที่ 4		17,483.24		8,335.70
กระแสเงินสดปีที่ 5		4.55		0.00
รวม	-71,700.00	71,700.00	-71,700.00	71,700.00
ระยะเวลาคืนทุน	4.55	0.00	8,335.70	0.41
	17,150.13		20,572.36	
	หรือเท่ากับ	4 ปี	หรือเท่ากับ	3 ปี 5 เดือน

จากตารางที่ 25 พบว่าการลงทุนปลูกข้าวหอมมะลิ มีระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 4 ปี ส่วนข้าวสุพรรณบุรีเท่ากับ 3 ปี 5 เดือน แสดงว่าข้าวสุพรรณบุรีมีระยะเวลาคืนทุนเร็วกว่าข้าวหอมมะลิ

2. วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value Method : NPV)

สำหรับการหามูลค่าปัจจุบันสุทธิจะใช้ข้อมูลข้างต้นและใช้อัตราส่วนลดคือ อัตราดอกเบี้ยที่เกษตรกรกู้จาก ธ.ก.ส. เพื่อนำไปซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร ปัจจุบันเท่ากับ ร้อยละ 8 ต่อปี (ณ. 1 สิงหาคม 2545)²⁸ ในระยะเวลา 5 ปี

ตารางที่ 26 แสดงมูลค่าปัจจุบันสุทธิ(NPV) ของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท

ปีที่	ข้าวหอมมะลิ			ข้าวสุพรรณบุรี		
	กระแสเงิน	แฟคเตอร์มูลค่า	มูลค่าปัจจุบัน	กระแสเงิน	แฟคเตอร์มูลค่า	มูลค่าปัจจุบัน
	เข้า(ออก)สุทธิ	ปัจจุบัน	(บาท)	เข้า(ออก)สุทธิ	ปัจจุบัน	(บาท)
0	-71,700.00	1.0000	-71,700.00	-71,700.00	1.0000	-71,700.00
1	18,342.76	0.9259	16,983.56	21,375.23	0.9259	19,791.33
2	18,077.68	0.8573	15,498.00	21,128.06	0.8573	18,113.09
3	17,791.77	0.7938	14,123.11	20,861.01	0.7938	16,559.47
4	17,483.24	0.7350	12,850.18	20,572.36	0.7350	15,120.68
5	17,150.13	0.6806	11,672.38	20,260.18	0.6806	13,789.08
	รวม		-572.78			11,673.64

จากตารางพบว่า การปลูกข้าวหอมมะลิมียุทธศาสตร์มูลค่าปัจจุบันเป็นลบ หมายถึง เกษตรกรที่มีเงินทุนของตนเองหรือกู้จาก ธ.ก.ส. นำมาลงทุนจะได้ผลตอบแทนต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กู้จาก ธ.ก.ส. ส่วนข้าวสุพรรณบุรีมีค่าเป็นบวก หมายถึงเกษตรกรที่มีเงินทุนของตนเองหรือกู้จาก ธ.ก.ส. นำมาลงทุนจะได้ผลตอบแทนสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กู้จาก ธ.ก.ส. ซึ่งแสดงว่าการลงทุนปลูกข้าวสุพรรณบุรีจะให้ผลตอบแทนดีกว่าข้าวหอมมะลิในระยะเวลาที่เท่ากัน

²⁸ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อัตราดอกเบี้ยเงินกู้, สาขาชลบทราช, หน้า 1

3. วิธีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment: ROI)

โดยพิจารณาถึงอัตรากำไร/ขาดทุนที่ได้รับ โดยเทียบจากมูลค่าการลงทุนทั้งหมด
ตารางที่ 27 แสดงอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

หน่วย : บาท

ปีที่	ข้าวหอมมะลิ			ข้าวสุพรรณบุรี		
	มูลค่าการลงทุน	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	ROI	มูลค่าการลงทุน	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	ROI
0	71,700.00	0.00		71,700.00	0.00	
1		4,002.76	0.06		7,035.23	0.10
2		3,737.68	0.05		6,788.06	0.09
3		3,451.77	0.05		6,521.01	0.09
4		3,143.24	0.04		6,232.36	0.09
5		2,810.13	0.04		5,920.18	0.08
		ค่า ROI เฉลี่ย	0.05		ค่า ROI เฉลี่ย	0.09

จากตารางจะพบว่า อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากการลงทุนของข้าวหอมมะลิเท่ากับ 0.05 หมายถึง การลงทุนปลูกข้าวหอมมะลิ 1 บาทจะให้ผลกำไรเท่ากับ 0.05 บาท ส่วนข้าวสุพรรณบุรีมีค่าเท่ากับ 0.09 หมายถึง การลงทุนในการปลูกข้าวสุพรรณบุรี 1 บาทจะให้ผลกำไรเท่ากับ 0.09 บาท แสดงว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าวสุพรรณบุรีดีกว่าการปลูกข้าวหอมมะลิ

ดังนั้นสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรีอาศัยเครื่องมือในการวิเคราะห์ทั้ง 3 วิธี ได้ดังนี้

ตารางที่ 28 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

วิธีการวิเคราะห์	ข้าวหอมมะลิ	ข้าวสุพรรณบุรี
1. ระยะเวลาคืนทุน(ปี)	4 ปี	3 ปี 5 เดือน
2. มูลค่าปัจจุบัน(บาท)	-572.78	11,673.64
3. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเฉลี่ย(ร้อยละ)	5	9

จากตารางที่ 28 สรุปผลการวิเคราะห์โดยอาศัยเครื่องมือทางการเงินทั้ง 3 วิธีมาช่วยในการวิเคราะห์หาผลตอบแทนของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระยะเวลาคืนทุน วิธีจะทำให้เกษตรกรทราบว่า การลงทุนปลูกข้าวหอมมะลิ จะได้รับทุนคืนภายในระยะเวลา 4 ปี ซึ่งช้ากว่าการลงทุนปลูกข้าวสุพรรณบุรีที่ได้รับทุนคืนภายใน 3 ปี กับ 5 เดือน
2. มูลค่าปัจจุบัน จากการกำหนดอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่ต้องการคือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ร.ก.ส.)เป็นการกู้เพื่อการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์การปลูกข้าวระยะเวลา 5 ปี เท่ากับ ร้อยละ 8 ต่อปี จากการวิเคราะห์พบว่าข้าวหอมมะลิมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ -572.78 บาทแต่ข้าวสุพรรณบุรีมีค่าเท่ากับ 11,673.64 บาท ซึ่งแสดงว่าค่าปัจจุบันของการปลูกข้าวสุพรรณบุรีเป็นบวกหมายถึง อัตราผลตอบแทนที่ได้รับสูงกว่าอัตราผลตอบแทนที่กำหนด ดังนั้นการลงทุนปลูกข้าวสุพรรณบุรีจึงเป็นโครงการที่เหมาะสมกับการลงทุน
3. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน จากการคำนวณพบว่าค่าของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของการลงทุนปลูกข้าวหอมมะลิเท่ากับ ร้อยละ 5 ส่วนข้าวสุพรรณมีค่า ร้อยละ 9 แสดงว่าการปลูกข้าวสุพรรณบุรีจะให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าและเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราเงินกู้ที่เกษตรกรกู้เพื่อการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์การปลูกข้าวระยะเวลา 5 ปี เท่ากับ ร้อยละ 8 ต่อปี พบว่าข้าวหอมมะลิมีอัตราผลตอบแทนน้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ส่วนข้าวสุพรรณบุรีที่อัตราผลตอบแทนดีกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปลูกข้าวสุพรรณบุรีจะให้อัตราผลตอบแทนดีกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของเกษตรกร

ปัญหาของการปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

จากการสัมภาษณ์ถึงปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี มีทั้งหมด 3 หัวข้อ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการผลิต สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 29 แสดงปัญหาด้านการผลิตของข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ข้าวหอมมะลิ		ข้าวสุพรรณบุรี	
ปัญหาที่พบ	ร้อยละ	ปัญหาที่พบ	ร้อยละ
1. ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดีและมีคุณภาพ	48.95	1. ปัญหาปัญหาเรื่องดินเสื่อมคุณภาพ	30.25
2. ปัญหาเรื่องโรคและแมลงรบกวน	23.74	2. ปัญหาสภาวะอากาศไม่แน่นอน	23.87
3. ปัญหาสภาวะอากาศไม่แน่นอน	12.59	3. ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดีและมีคุณภาพ	19.65
4. ปัญหาปัญหาเรื่องดินเสื่อมคุณภาพ	7.85	4. ปัญหาเรื่องโรคและแมลงรบกวน	17.94
5. ปัญหาอื่นๆ	6.87	5. ปัญหาอื่นๆ	8.29
รวม	100		100

จากตารางที่ 29 พบว่าในข้าวหอมมะลิพบปัญหาเรื่องการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ที่ดีมากที่สุดรองมาก็ปัญหาเรื่องโรคและแมลงและปัญหาสภาวะอากาศ ตามลำดับและปัญหาอื่นๆที่พบ เช่น ขาดความรู้สมัยใหม่ในการผลิต ส่วนข้าวสุพรรณบุรีจะพบปัญหา เรื่องดินเสื่อมคุณภาพมากที่สุดรองมาเป็นปัญหาสภาวะอากาศและปัญหาเมล็ดพันธุ์ ตามลำดับและปัญหาอื่นๆที่พบ เช่น ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลมาช่วยแนะนำการผลิต

2. ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 30 แสดงปัญหาด้านต้นทุนการผลิตของข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรี

ข้าวหอมมะลิ		ข้าวสุพรรณบุรี	
ปัญหาที่พบ	ร้อยละ	ปัญหาที่พบ	ร้อยละ
1. ปัญหาราคาปุ๋ยและยาราคาแพง	40.05	1. ปัญหาราคาปุ๋ยและยาราคาแพง	39.85
2. ปัญหาค่าแรงงานสูง	31.24	2. ปัญหาค่าแรงงานสูง	27.77
3. ปัญหาราคาวัสดุและอุปกรณ์สูง	13.63	3. ปัญหาราคาวัสดุและอุปกรณ์สูง	12.57
4. ปัญหาขาดแคลนเครื่องจักรที่ทันสมัย	7.23	4. ปัญหาค่าเช่าที่ดินสูง	8.03
5. ปัญหาค่าเช่าที่ดินสูง	4.76	5. ปัญหาอัตราดอกเบี้ยในการกู้สูง	7.21
6. ปัญหาอัตราดอกเบี้ยในการกู้สูง	3.05	6. ปัญหาขาดแคลนเครื่องจักรที่ทันสมัย	3.05
7. ปัญหาค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องจักร	0.04	7. ปัญหาค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องจักร	1.52
8. ปัญหาอื่นๆ	0	8. ปัญหาอื่นๆ	0
รวม	100		100

จากตารางที่ 30 พบว่าปัญหาด้านต้นทุนการผลิตของข้าวหอมมะลิและข้าวสุพรรณบุรีมี
 ปัญหาเหมือนกันใน 3 ลำดับแรกคือ ปัญหาราคาปุ๋ยและยาราคาแพง ปัญหาค่าแรงงานสูงและ
 ปัญหาราคาวัสดุและอุปกรณ์สูง ตามลำดับ